

Utbildningsplan för barnomsorg och skola i Danderyds kommun, år 2003 – 2006

Vision

Barnomsorgen och skolan i Danderyds kommun är en pådrivande kraft för livslångt lärande. Eleverna är efter avslutad utbildning väl förberedda att möta kraven från utbildning och arbete såväl nationellt som internationellt. Varje barn/elev utvecklas utifrån sina förutsättningar och uppnår goda kunskaper och en förmåga att samverka med och känna empati för andra. Varje förskola/skola är resultatmässigt jämförbar med de främsta internationella motsvarigheterna.

Verksamhetsidé

Barnomsorgen och skolan skall stimulera till ett positivt lärande i en trygg och hälsofrämjande miljö. Verksamheterna skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värden. Barnkonventionens intentioner om barnets rättigheter skall genomsyra såväl barnomsorg som skola.

Skolan i Danderyd skall uppnå internationellt goda kunskapsresultat genom att uppmuntra lärarna/pedagogerna att fullt ut verka i och utveckla en effektiv professionell yrkesroll.

Kvalitet, valfrihet och mångfald för kommunens invånare skall vara vägledande principer i Utbildningsplanen. Detta skall uppnås både genom stimulerande konkurrens mellan de enskilda enheterna och genom samarbete, erfarenhetsutbyte och nyttjande av gemensamma resurser.

Utbildningsplanens omfattning

Utbildningsplanen uttrycker Danderyds kommuns politiska vilja att utveckla verksamheterna under perioden 2003 – 2006. Tillsammans med nationella styrdokument*) bestämmer Utbildningsplanen inriktningen för verksamheterna.

Utbildningsplanen omfattar alla barn och elever som deltar i någon av följande av kommunens verksamheter: förskoleverksamheten 1-5 år och öppna förskolan, förskoleklassen och grundskolan och sarskolan år 1-9, skolbarnomsorgen, gymnasieskolan år 1-3 och gymnasiesarskolan åk 1-4, vuxenutbildningen, musikskolan och parkleken. Utbildningsplanen omfattar vidare den verksamhet som bedrivs som enskild barnomsorg. För de fristående skolorna gäller att kommunen skall kunna följa upp verksamheten utifrån samma villkor som sker med de kommunala skolorna.

För uppföljning av verksamheten för danderydsbarn / elever som deltar i verksamhet utanför kommunen skall Utbildningsplanen vara vägledande.

*) Skollag samt läroplan för förskolan (Lpfö98), läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo94) och läroplan för de frivilliga skolformerna (Lpf94) är fastställda av riksdag och regering. För familjedaghem, fritidshem och öppen förskola finns Skolverkets allmänna råd.

Kommunens tillsyn, egenkontroll och kvalitetsredovisning

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar som myndighetsnämnd för att Utbildningsplanen upprättas, följs upp och utvärderas samt att framkomna resultat rapporteras till kommunfullmäktige. Nämnden upprättar under perioden 2003 - 2006

- riktlinjer för den utvärdering och kvalitetsredovisning som skall genomföras
- årlig plan för utvärdering, i vilken anges hur granskningen skall ske

Chefer för kommunal och enskild verksamhet inom såväl barnomsorg som skola skall årligen, under november månad, till barn- och utbildningsnämnden inlämna en kvalitetsredovisning med en beskrivning av vilka resultat som uppnåtts främst inom Utbildningsplanens prioriterade mål.

Nämndens slutsatser om tillståndet i verksamheterna sammanfattas i ett pedagogiskt bokslut, som presenteras i samband med nämndens bokslutsredovisning.

Utbildningsplanen behandlar samtliga områden som är föremål för budgetbeslut. Ambitionen är att Utbildningsplan och budget skall följas åt och visa på samband mellan kvantitet, kvalitet och kostnader. Nämndens förslag på skolpengens storlek och på resurser till anslagsfinansierad verksamhet grundar sig på en bedömning av kostnaden för den kvalitet vi eftersträvar i verksamheten.

Verksamhetsidé – kvalitet, valfrihet och mångfald

Kvalitet i verksamheterna innebär att barnen och eleverna uppnår de nationella och lokala målen och att de stimuleras i sitt nuvarande och fortsatta lärande.

För att uppnå hög kvalitet i verksamheten är det nödvändigt att

- motverka tendenser till allt större barn-/elevgrupper
- öka möjligheterna till individanpassad undervisning

En offensiv kvalitetsutveckling leder till att framgångsrika verksamheter blir allt bättre.

Alla verksamheter förutsätts arbeta med kvalitet och självutvärdering på ett strukturerat och målmedvetet sätt. Olika vedertagna kvalitetsverktyg kan ligga till grund för detta arbete.

Kvaliteten utvärderas dessutom av barn- och utbildningsnämnden utifrån ett antal prioriterade mål för perioden 2003-2006. Dessa mål preciseras på sidan 3 och framåt.

Vägledande principer för att uppnå valfrihet och mångfald är

- att verksamhetens omfattning, innehåll och utförande motsvarar danderydsbornas behov
- att lättillgänglig information om de olika verksamheterna gör det möjligt för danderydsborna att jämföra, påverka och välja mellan olika verksamheter
- att danderydsbornas bedömning av verksamheten är vägledande för verksamheternas förbättringsarbete

I Danderyds kommun har föräldrar rätt att välja den barnomsorg och skola som de tycker är bäst för barnen, oavsett om denna bedrivs i enskild eller kommunal regi och oberoende av om den nyttjas i den egna kommunen eller i annan kommun. Verksamhetsidén är att samtliga föräldrar och elever i största möjliga utsträckning skall få sitt förstahandsval av förskola och skola tillgodosett.

Hur framgångsrik verksamhetsidén är utvärderas av barn- och utbildningsnämnden bl a genom att mäta hur nöjda barn/elever och föräldrar är.

Elev- och föräldraperspektivet

Föräldrarna har huvudansvaret för sina barn och det är barnets/elevens behov som står i fokus i verksamheterna. En god samverkan gagnar såväl barn som föräldrar och personal.

Kommunen har ett särskilt ansvar för barn i behov av stöd och stimulans. Åtgärdsprogram som utarbetats i samråd mellan lärare, elev, föräldrar, elevvårdspersonal och övriga berörda ligger till grund för skolans ansökan om resursbidrag.

Mål

Följande resultatmål ur barn/elev- och föräldraperspektivet gäller i tillämpliga delar alla verksamheter som omfattas av Utbildningsplanen.

100% av barn/elever/föräldrar/personal skall vara mycket nöjda eller nöjda med

- Pedagogisk verksamhet
- Individuell omsorg och trygghet

90% av barn/elever/föräldrar/personal skall vara mycket nöjda eller nöjda med

- Valfrihet
- Personalens kompetens
- Ledarskap
- Social gemenskap
- Omvärldsorientering
- Information och kommunikation
- Inflytande
- Fysisk miljö
- Kost

Kommunens prioriterade mål för perioden - uppdrag till barnomsorg och skola

Inledning

Erfarenheter från uppföljningar, utvärderingar och verksamhetsbesök visar i huvudsak på en positiv utveckling av verksamheterna inom barnomsorg och skola. Vissa områden kräver dock fortsatt förbättringsarbete. Några av dessa har valts ut som prioriterade områden för verksamheterna att arbeta vidare med under den kommande perioden. Exempel på sådana områden är trygghet och trivsel, elevinflytande och samverkan mellan förskola och skola och mellan förskoleklass, skola och fritidshem.

För planens genomförande ges uppdrag till all personal. Ansvariga är verksamhetschefer. Genomgående utgår uppdragen från det enskilda barnets eller den enskilda elevens situation. Varje uppdrag inleds med en kort bakgrundstext vilken åtföljs av krav på verksamhetens resultat uttryckt i måldermer.

En förutsättning för god måluppfyllelse är att barn/elever och deras föräldrar har en positiv inställning till verksamheten och vill göra sitt bästa för att nå uppsatta mål.

Enhetens verksamhetsplan eller motsvarande skall ange hur nationella mål och lokala mål i Utbildningsplanen skall uppnås och vilka mål och åtgärder som i övrigt är av särskild vikt för den enskilda enheten. Att vidta åtgärder för att nå uppsatta mål är ett ansvar som åvilar varje enhet.

Utbildningsplanen och verksamhetsplanen eller motsvarande utgör grund för enheternas kvalitetsredovisningar såväl inom barnomsorgen som inom skolan.

A. Gemensamt för alla verksamheter

Uppdrag: allas hänsynstagande - gemensam värdegrund

Synsätt:

En grundläggande förutsättning för att man skall nå högt uppställda mål för alla aktiva i verksamheten, barn/elever/föräldrar/personal, är att alla trivs, har roligt och känner trygghet och upplever verksamheten som meningsfull. Gemensamma normer och spelregler utifrån en gemensam värdegrund som följs av alla ökar möjligheterna till ömsesidigt hänsynstagande. Var och en som verkar inom förskola/skola skall främja aktningen för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Mål:

Ett förtroendefullt samarbete mellan förskolan, skolan och skolbarnsomsorgen skall ge varje individ möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar

- alla i verksamheten skall utveckla ökat hänsynstagande
- personalen skall tillsammans med barn/elever och föräldrar inom ramen för de gemensamma normerna och värderingsgrunderna komma överens om vad som skall gälla för enheten
- en kontinuerlig uppföljning av hur normer och värderingar efterlevs skall finnas med i den årliga utvärdering som görs av samtliga enheter
- mobbning eller annan kränkande särbehandling skall inte förekomma. Alla måste ta ansvar, reagera och rätta till vid minsta ansats till mobbning eller annan kränkande särbehandling
- såväl barn/elever som föräldrar skall stimuleras att öka sitt engagemang, ta ansvar för och utöva inflytande i verksamheten
- barn/elever skall uppmuntras till regelbundna fysiska aktiviteter

B. Förskoleverksamheten och öppna förskolan

Uppdrag 1: förskola, familjedaghem – barnets trygghet, utveckling och lärande

Synsätt:

Verksamheten i förskola och familjedaghem har dubbla syften. Dels skall den ge en trygg omsorg utifrån barnens och föräldrarnas behov, dels skall förskoleverksamheten skapa förutsättningar för ett livslångt lärande i en stimulerande pedagogisk miljö. I läroplanen finns förskolans värdegrund och uppdrag formulerade tillsammans med mål och riktlinjer för verksamheten. Utgångspunkten för familjedaghemmen/flerfamiljesystemen är Skolverkets allmänna råd.

Förskolans och familjedaghemmets mål:

- barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling skall ges den omsorg som deras speciella behov kräver
- barnets behov av kontinuitet vad gäller personal och barngruppstillhörighet skall i möjligaste mån tillgodoses
- barnet skall utveckla tillit till sin egen förmåga genom att stimuleras och uppmuntras till alltmer utvecklande uppgifter
- barnet skall lära sig att hantera sina känslor och utveckla social kompetens och empati
- barnets nyfikenhet och begynnande förståelse för skriftspråk och matematik skall stimuleras
- föräldrar skall genom dokumentation kunna följa sitt barns utveckling under hela förskoletiden
- flickor och pojkar skall ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen

Uppdrag 2: öppen förskola - social samvaro och pedagogisk verksamhet

Synsätt:

Utgångspunkten för den öppna förskolan är Skolverkets allmänna råd. Öppna förskolan är en mötesplats och en resurs för hemarbetande föräldrar, dagbarnvårdare m fl.

Öppna förskolans mål:

- barnet skall få del av social samvaro tillsammans med andra barn i en stimulerande miljö
- den vuxne skall vara aktivt delaktig i verksamheten

C. Förskoleklassen samt Grundskolan och Särskolan år 1-9

Uppdrag 1: elevens kunskaper

Synsätt:

Elevens kunskapsutveckling är ett överordnat mål för skolans verksamhet. En stor del i förklaringen till en elevs framgång i skolan, mätt med betyg, beror på hur skolan organiserar och genomför sin undervisning.

Olika studier pekar samfällt på nyttan av tidiga insatser för att hjälpa elever att lära sig läsa. Danderyd håller en hög profil när det gäller pedagogisk kompetens och förmåga att möta eleverna på deras nivå.

Det är angeläget att elevers intresse för naturvetenskapliga och tekniska studier tas tillvara tidigt och stimuleras under hela skoltiden. Skolans uppgift är att förbereda eleverna för högre studier och arbete inte bara i Sverige utan också i en värld, där nationsgränser inte skall utgöra hinder. Goda kunskaper i moderna språk är en viktig förutsättning.

IT-stödet är ett naturligt inslag i elevernas arbete och utnyttjas för olika ändamål såsom internationella kontakter, informationssökning, ordbehandling, presentation och kalkylering.

För särskoleelever finns ej betygskrav. Däremot är utmaningar i lärandet som stärker självkänslan och ökar självständigheten viktiga. Uppdraget gäller särskoleelever i tillämpliga delar och då utifrån deras behov och förutsättningar.

Skolans mål:

- eleven skall påbörja läsinläring i förskoleklassen och uppnå rimlig läsförmåga i slutet av skolår 1
- eleven i år 8 (vårterminens betyg) skall ha uppnått minst betyget Godkänd i ämnena svenska, engelska och matematik
- eleven skall i slutbetyg år 9 ha uppnått minst godkändnivån i samtliga ämnen
- elevernas genomsnittliga slutbetygsnivå år 9 skall förbättras
- eleven skall stimuleras att nå sina uppsatta mål
- elev som riskerar att inte nå godkändnivån skall få stöd
- eleven skall uppmuntras till kreativt och kritiskt tänkande
- varje elev skall ha tillgång till relevant IT-stöd och ges möjlighet att utveckla god förtrogenhet med informationstekniken
- alla elever skall vara simkunniga enligt Svenska Livräddningssällskapets normer i slutet av skolår 2
- eleven skall ges tillfälle till praktisk erfarenhet av arbetslivet

Uppdrag 2: elevens inflytande och ansvar för sitt eget lärande

Synsätt:

Genom delaktighet och ansvarstagande ökar engagemang och prestation. Från förskoleklass till skolår 9 skall eleverna lära sig att ta ett allt större ansvar och få ett verkligt inflytande över sin utbildning och över verksamheten.

Skolans mål:

- eleven skall sätta mål, planera och utvärdera sin egen inlärnin g i allt fler ämnen i takt med stigande ålder. Under skolår 7-9 skall detta ske i samtliga ämnen
- eleven skall få studie- och yrkesvägledning som möjliggör väl underbyggda val

Uppdrag 3: elevens studiegång från förskoleklass t o m skolår 9

Synsätt:

Skolans resultat är målstyrt. Som slutmål för förskoleklassen, där förskolans och grundskolans arbetssätt förenas samt för grundskolan gäller strävansmålen enligt läroplanen. För att dessa mål och ämnenas kursplaner tillsammans med betygskriterier skall kunna fungera som en helhet från förskoleklass till år 9 krävs samverkan mellan all berörd personal.

Skolans mål:

- eleven och föräldrarna skall veta vad som förväntas av eleven både under grundskoletiden och som slutresultat år 9
- för de elever som riskerar att ej uppnå utbildningsmålen skall åtgärdsprogram upprättas och följas upp i samråd med föräldrar och eleven
- informationen till föräldrar och elev skall vara tydlig och lämnas i skriftlig form i samband med utvecklingssamtal två gånger per läsår
- eleven skall ges information om riskerna med tobak, alkohol och andra droger
- eleven skall ges möjlighet att fundera och resonera kring etiska frågeställningar som exempelvis sex och samlevnad, jämställdhet och miljö

D. Skolbarnsomsorgen

Uppdrag: Barnens egen aktivitet och utveckling

Synsätt:

Verksamheten har som dubbelt syfte att ge barnen en trygg omsorg och stimulerande och individanpassade aktiviteter. Skola och skolbarnsomsorg skall ha ett helhetsperspektiv på barnets utveckling och tillsammans arbeta för att skapa en miljö som gynnar barnets hela utveckling och välbefinnande.

Skolbarnsomsorgens mål:

- barn i behov av särskilt stöd för sin utveckling skall ges den omsorg som deras speciella behov kräver
- barnet skall erbjudas en lugn och rofylld miljö
- barnet skall lära sig hantera sina känslor och utveckla social kompetens och empati
- barnet skall uppmuntras att ta ett ökat ansvar för egna aktiviteter
- barnets behov av stöd i det egna skolarbetet skall så långt det är möjligt tillgodoses

E. Gymnasieskolan åk 1-3 och Gymnasiesärskola åk 1-4

Nedanstående uppdrag gäller även gymnasiesärskolan i tillämpliga delar.

Uppdrag 1: Elevens kunskaper

Synsätt:

Elevens kunskapsutveckling är det centrala i gymnasieskolan. Samhället och ett föränderligt arbetsliv ställer allt högre krav på att människor är välutbildade. Betydligt fler än idag kommer att behöva genomgå högskoleutbildning.

Gymnasieskolans mål:

- eleven skall stimuleras att nå sina uppsatta mål
- elev som riskerar att inte nå godkändnivå skall få stöd
- eleverna skall stimuleras till vidare studier
- elevernas genomsnittliga slutbetygsnivå skall förbättras i jämförelse med vårterminen 2002
- eleverna måste få stöd så att andelen avgivna Icke Godkända betyg i samtliga ämnen i slutbetyget i gymnasiet kan halveras i jämförelse med vårterminen 2002

Uppdrag 2: Elevens ansvar och inflytande

Synsätt:

På skolorna skall finnas elevdemokrati. Eleven skall ha inflytande över såväl de egna studierna som över det som händer på skolan.

Gymnasieskolans mål:

- eleven skall ta ett successivt större ansvar för det egna lärandet
- eleven skall ges ökade möjligheter till val såväl inom som mellan kurser
- eleven skall med stigande ansvar delta i utvecklingen av elevdemokratiprocessen på skolan
- eleven skall få studie- och yrkesvägledning som möjliggör väl underbyggda val
- eleven skall ges information om riskerna med tobak, alkohol och andra droger
- eleven skall ges möjlighet att fundera och resonera kring etiska frågeställningar som exempelvis sex och samlevnad, jämställdhet och miljö

Uppdrag 3: Elevernas aktiva lärande

Synsätt:

Eleverna måste tillägna sig goda kunskaper som förbereder dem för ett föränderligt arbetsliv och därmed ett livslångt lärande.

Gymnasieskolans mål:

- eleven skall utveckla sitt kreativa och kritiska tänkande
- elevernas intresse för naturvetenskap och teknik skall uppmuntras och stimuleras
- eleverna skall i högre utsträckning stimuleras att läsa moderna språk utöver engelska
- det skall finnas en internationell dimension i utbildningen som ger eleverna fördjupade kunskaper om och kontakter med världen utanför Sverige

F. Vuxenutbildningen

Uppdrag: Elevens behov – verksamhetens utgångspunkt

Synsätt:

Vuxenutbildningen har en nyckelroll för att stödja och stimulera individens livslånga lärande. Utbildningen måste svara mot individens och omvärldens behov av kompetens.

Vuxenutbildningens mål:

- elevens behov av studier som är flexibla i tid och rum skall så långt möjligt tillgodoses
- den pedagogik eleven möter skall vara anpassad till den vuxne elevens nivå
- eleven skall mötas av lärare som tar stort ansvar för kvalitetsarbetet
- eleven skall erbjudas en studie- och yrkesvägledning som tillgodoser elevens behov

G. Musikskolan

Uppdrag 1: elevens musikaliska utveckling

Synsätt:

Den frivilliga musikundervisningen omfattar en grundkurs i samarbete med grundskolan, sång- och instrumentalundervisning samt ensembleverksamhet. Det övergripande målet med musikskoleverksamheten är att bidra till att eleven utvecklar en allsidig personlighet. Musik engagerar elevens emotionella, intellektuella och estetiska sinnen.

Musikskolans mål:

- eleven skall utveckla sin förmåga till musikaliskt skapande, enskilt och tillsammans med andra
- eleven skall ges möjlighet att framträda inför publik

Uppdrag 2: elevens inflytande och skolans samarbete med föräldrar

Synsätt:

För att uppnå goda resultat krävs ett stort engagemang från både elev och föräldrar. Om eleven ges utrymme att påverka undervisningen underlättas det egna lärandet.

Musikskolans mål:

- eleven skall ges utrymme att påverka undervisningens innehåll och form
- föräldrar skall hållas informerade om elevens musikaliska framsteg

H. Parkleken

Uppdrag: social samvaro och lek

Synsätt:

Parklek är en utomhusverksamhet för små barn från cirka två år. Den skall erbjuda barnen en stimulerande och säker lekmiljö.

Parklekens mål:

- barnet skall ta del av naturen i närmiljön
- föräldrarna skall känna att det är en säker och trygg lekmiljö

Åtgärder

De prioriterade målen kompletteras med åtgärder som har prioritet under perioden 2003 - 2006 enligt nedan

Förskola, grundskola och gymnasieskola

- genomföra skriftlig information i förskoleklass och grundskola
- fortsatt kompetensutveckling i specialpedagogik
- införa läs- och räkneutvecklingsschema från och med förskoleklass
- införa läsprov för elever år 2, 3 och 8
- införa nationella kursprov (fysik, franska, tyska) som obligatoriska i gymnasieskolan

Särskoleverksamhet

- utveckla särskola år F-9 samt gymnasiesärskola åk 1-4 för att i möjligaste mån tillgodose elevers och föräldrars önskemål om verksamhet i kommunen

Personalförsörjning

- skapa bästa möjliga förutsättningar för framtida rekrytering av pedagogisk personal, t ex genom aktivt deltagande i lärarutbildningens verksamhetsförlagda del

Kvalitetsuppföljning

- inrätta en lokal kvalitetsutmärkelse för att premiera framgångsrika skolor och förskolor i Danderyd
- se över kvalitetsuppföljningen i syfte att förstärka den